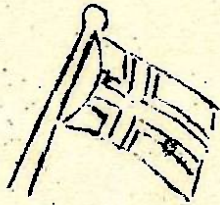

F R I T T L A N D

Nr. 52 - 2. årg.

Lørdag, 5. mai 1945.

SITUASJONEN.

Situasjonen slik den foreligger når dette skrives, er fremdeles uklar og uforutsigelig. Hvilke diplomatiske manøvrer tyskerne har planer om å gjennomføre og hvilke forhandlinger som eventuelt alt er i gang vet vi ikke. Men man tør vel si at sjansene for en kapitulasjon i den ene eller annen form, i noenlunde nær fremtid, er overveldende.

Vi må i alle fall være forberedt på alle alternativer, og ikke ved overflattede handlinger av noen art forspille sjansene til at okkupasjonen også i Norge kan avvikles i relativ ro og orden. Sådanne episoder kan komme til å utløse begivenheter som kan føre uberegnelige ulykker over land og folk. På den annen side må vi hele tiden opprettholde et alarmberedskap og ikke på noen måte svekke vår stilling ved uforsiktighet, fordi det ser ut til at det snart er slutt. Vi skal huske på at Gestapo fremdeles er i arbeid og at tyskerne har den militære makt i landet, og hvor nær slutten enn måtte være, er det ennå rimelig tid til både opprulling av organisasjoner - og til hennettelser.

Vår plikt er i det ytre å la alt mest mulig gå som før. Ingen må opptre utfordrende, og livet bør gå sin vanlige gang. De som deltar i illegalt arbeid, må fortsatt iakttas alle vanlige forsiktighetsregler, både for landets skyld og for sin egen.

Et ganske særskilt kapittel er ryktene, som vi i det siste har hatt en ubegripelig mengde av. De er høyst skadelige. De er egnet til å skape forvirring og uforsiktighet og de kan føre til uoverlagte handlinger. Ja det er meget mulig at tyskerne selv vil finne på å bruke dem i provokatorisk hensikt. Så ryktene ned! Bring ikke videre annet enn det som er helt sikkert og kom ut fra norske eller allierte myndigheter! Husk at det ikke er noe bevis for at en ting er sann at den er sagt i radio! De siste dagers erfaringer blir i alle fall ha lært oss den ting at vi må være forsiktige med korrespondentmeldinger og forlydender i pressen, enten de gjengis i svensk, engelsk eller amerikansk kringkasting.

Vi er ferdig i en ventetid, som kan være nok så meget av en nervepåkjenning, men vi må ikke miste hodet. Dette er kanskje den siste prøve vi settes på under krigen, la oss bestå også den!

HJEMMESTYRKENES SISTE KUPP.

Som nevnt i gårstidens nummer har eliteavdelinger av Hjemmestyrkene utført en meget dristig aksjon da de sikret seg nazistenes viktigste arkiver i politidepartementet og justisdepartementet. En avdeling innfant seg med bil og flytteutstyr kl. 18.30 onsdag utenfor politidepartementet og justisdepartementet. Raskt og kvikt sørget de for at vaktene ble bundet og knekket. Derpå satte karene i gang, og i løpet av 50 minutter presterte de å fjerne 2.500 kg arkivstoff og dokumenter. Denne aksjon er av den største betydning. I det det blir vanskelig for nazistene å unndra seg sitt ansvar for det terrorveldet de i 5 år har hjulpet Gestapo å opprettholde. Arkivene inneholder fortegnelse over alle NS-folk, deres handlinger og alt de har vært med på av forbryterske gjerninger. Rettsapparatet, som trer i kraft med en gang etter befrielsen, har fått et første klasses materiale å arbeide med. Aksjonen letter heller ikke arbeidet for Rogstad. Karene banyttet også anledningen til å fjerne Jonas Lies paradasiuniform, og til slutt flirte en av dem tilfelles solkorsflagg på hans skrivebord, men flagget smuldret helt opp.

NYHETENE FREDAG.

Lørdag kl. 12.15: Britiske styrker har nådd Kfelerkanalen. Kiel og Flensburg er erklært for åpne byer, hvilket betyr at veien til Danmark er åpen. En rekke meldelser fra Stockholm tyder på at den danske grense ble overskredet en gang natt til fredag og at britiske styrker er på vei gjennom Jylland. Som så ofte før ved begynnelsen av en militær aksjon er det mørk-

legging om troppenes faktiske bevegelser, men det kan i dag betraktes som gitt at Danmarks befrielse endelig er begynt. Kl. 18.30 meldtes at etter at all motstand var brutt sammen i Nord-Tyskland rykker britiske panserstyrker hurtig nordover så å si uhindret. Situasjonen er så uklar at det ikke foreligger noen offisiell rapport om hvor langt britene er kommet. Det er ikke noe sted noen fast linje eller front. Meldinger fra Sverige hevder at britiske styrker hadde gått over den danske grense. Oslo-kringkasteren opplyser at overgangen skjedde ved Paddborg. Allierte styrker skal ha gått gjennom Kiel og Flensburg som var erklært for åpne byer. Dansk pressetjeneste i Stockholm hadde direkte forbindelse med København og på dette tidspunkt hadde Montgomery enda ikke passert grensen; de allierte styrker stanset framrykningen i Schlesvig ved den danske grense. Fra Danmark meldes at det foreligger en tiltagende følelse av at det forhandles mellom Dönitz og Best, at det vil komme til overgivelse. Dette bestyrkes ved at Flensburg og Kiel er erklært for åpne byer. Man mener at det ikke ville være rimelig å oppgi denne sterke forsvarslinje og så kjempe i Danmark. - I området S for den danske grense overgir tyskerne seg titusvis eller gjør sitt ytterste for å komme om bord i hvilket som helst skip for å unnsilpe til den danske kyst. Fly angriper disse skip, 25 er senket og 178 skadet. Andre skip på vei nordover fra Kielområdet ble angrepet torsdag. På strandene langs Østersjøen er det kaotiske tilstander. Tyske soldater forsøker å redde seg om i livbøtter eller svømme mot land for å overgi seg. - Kringkasteren i Wilhelmshafen melder at Dönitz har hatt samtaler med Terboven og tyske myndigheter i Danmark. Kringkasteren sa videre i betraktning av den forverrede militære situasjon har den tyske overkommando tatt skritt med sikte på å unngå mere bledsutgytelse. Ordre blir bare gitt for en time av gangen. - Det område som ikke er okkupert er kystdistriktet mellom Hamburg og Emden. De tyske styrker mellom Elben og Østersjøen er i oppløsning. Man regner med at en halv million gikk inn i fangeleirene torsdag. I de siste dager er 40 generaler tatt til fange N for Elben. En korrespondent skriver at man må tvinge seg fram mellom tyske lastebiler og kjøretøyer som alle er på vei til overgivelse. - Britiske aviser har bilder av tyske fangekolonner under Brandenburger Thor i Berlin, hvor det røde flagg vafer på toppen. - 7. arme har tatt Innsbruck og rykker videre gjennom Brennerpasset og ned i Italia hvor den vil slutte opp med 5. arme. Armeene står nå 30 km fra hverandre. Salzburg i Østerrike overga seg betingelsesløst fredag morgen. - 3. arme er rykket inn i den böhmsk-mähriske tomme på to steder SV for Pilsen. Von Kleist er tatt til fange. Amerikanske tropper rykker sammen om Linz som er under artillerifild. - Svenske aviser forteller at blant de frigitte norske fanger er 28 kvinner. Fangene skal være i karantene i minst 14 dager. Der er 170 danske, svenske og norske leger. Der er også norske sykepleiere og mange andre som har stått parat til å ta i mot dem. Thoralf Øksnevad, som har besøkt leiren, fortalte at en ung gutt ble tatt i mot av sin egen mor som arbeidet der. Det er 16.000 fanger, av dem over 6.000 nordmenn og dansker. Det er 24 forskjellige nasjonaliteter blant fangene. Kongen har sendt et telegram til grev Bernadotte hvor han takker "for det arbeid som er nedlagt for å få løslatt mine nåddedde landsmenn som satt som fanger i Tyskland." Øksnevad uttalte at fangene snakker med uendelig takknemlighet om alle som har sendt dem pakker, skjønt de ikke forstår hvordan de hjemme har kunnet unnvare så meget. Min første hilse fra dem er derfor en forklaring om at aldri har en gave betydd mere enn de som fangene fikk. Mange av dem var dårlige da de kom fra høy og ung mann fra Sørlandet veiet 42 kg og kunne ikke stå på benene da han kom for 14 dager siden. Han hadde ikke kunnet leve mange dager til. Nå kommer han seg. Lungene er i orden og i frihet vender han tilbake til livet." Kl. 20.45: DET MELDES FRA MONTGOMERYS HÖVDEKVARTER AT TYSKERNE I NEDERLAND, NOR-TYSKLAND, NORD-VEST-TYSKLAND OG DANMARK HAR KAPITULERT.

av